Nova uputa za računovodstveno evidentiranje sredstava Europske unije

Danijela Stepić *

Ministarstvo financija u svibnju 2025. godine izdalo je novu Uputu za računovodstveno evidentiranje sredstava Europske unije. U nastavku pročitajte više o novostima koje Uputa donosi vezano za računovodstveno praćenje EU sredstava, tko su obveznici primjene i na koje se programsko razdoblje odnosi.

1. Uvod

Ministarstvo financija u svibnju 2025. godine izdalo je novu sveobuhvatnu *Uputu za računovodstveno evidentiranje sredstava Europske unije* (dalje u tekstu Uputa). Temelj za donošenje ove Upute je članak 29. stavak 5. Pravilnika o korištenju sredstava Europske unije.[1]

Nastavno na odredbe Pravilnika o korištenju sredstava Europske unije, Uputa detaljnije uređuje pravila i način računovodstvenih evidencija EU sredstava i primjene proračunskih klasifikacija kod korisnika projekta, programskih tijela nadležnih za ugovaranje i isplatu sredstava te Ministarstva financija.

Namijenjena je subjektima općeg proračuna koji sudjeluju u upravljanju i korištenju EU sredstava, odnosno proračunskim i izvanproračunskim korisnicima državnog proračuna, jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave te proračunskim i izvanproračunskim korisnicima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Uputa uređuje pravila za računovodstvene evidencije poslovnih promjena vezanih za upravljanje i korištenje **EU sredstava koja su na raspolaganju Republici Hrvatskoj kroz programsko razdoblje 2021. – 2027.** kroz nacionalne omotnice i Programe unije.

Nacionalna omotnica podrazumijeva unaprijed određen iznos sredstava (alokaciju) koji je na raspolaganju pojedinoj državi članici iz pojedinog EU fonda. Za razliku od nacionalne omotnice u kojoj su unaprijed određeni iznosi sredstava, sredstva iz Programa Unije ovise o broju odobrenih projekata i dodijeljenih sredstava od strane agencija Europske komisije. U razdoblju 2021. - 2026. na raspolaganju su i sredstva iz jednokratnog EU fonda Mehanizma za oporavak i otpornost.

Uputom su obuhvaćena sredstava iz EU fondova koja su dodijeljena Republici Hrvatskoj u ukupnom iznosu 20,96 mlrd eura te iznosi koje korisnicima iz Republike Hrvatske dodjeljuje Europska komisija kroz Programe Unije.

Tablica 1: Ukupno određeni iznosi sredstava dodijeljeni Republici Hrvatskoj po fondovima za razdoblje 2021. – 2027.

Fond/Program	EU sredstva
Mehanizam za opravak i otpornost	
1) Mehanizam za oporavak i otpornost - bespovratna sredstva	5.786.544.628
2) Mehanizam za oporavak i otpornost - zajam	4.254.156.972
EU fondovi – Podijeljeno upravljanje	
1) Europski socijalni fond plus	1.933.570.912
2) Kohezijski fond	1.182.402.919
3) Europski fond za regionalni razvoj	5.618.746.475
4) Fond za pomorstvo, ribarstvo i akvakulturu	243.687.047
5) Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj	1.458.079.005
6) Fond za azil, migracije i integraciju	47.687.335
7) Fond za unutarnju sigurnost	35.730.549
8) Fond za integrirano upravljanje granicama	215.405.884
9) Fond za pravednu tranziciju	185.886.687
Programi EU – Izravno upravljanje	
1) Programi Unije	*
Ukupno	**20.961.898.413**

** Dodijeljena sredstva iz Programa Unije Republici Hrvatskoj ovise o iznosu odobrenih projekata*

Uputa je dostupna je u aplikaciji Ministarstva financija Financijsko izvještavanje u sustavu proračuna i Registar proračunskih i izvanproračunskih korisnika (RKPFI).

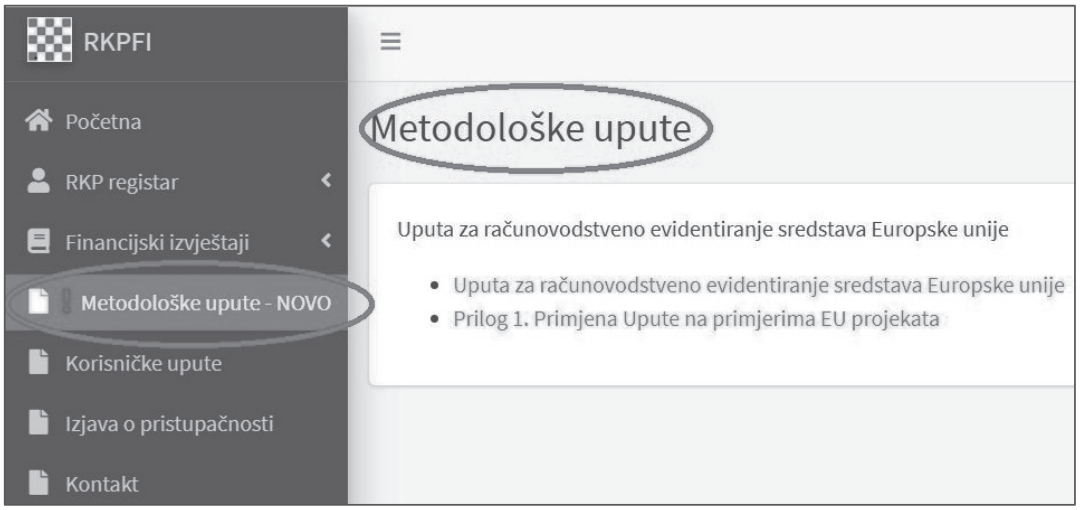
U korisničkom izborniku dodana je nova ikona „***Metodološke upute – NOVO***“ putem koje je omogućeno preuzimanje Upute svim obveznicima financijskog izvještavanja.

* Danijela Stepić, univ.spec.oec., Glavna državna rizničarka, Ministarstvo financija RH, Zagreb

[1] NN, br. 44/2024

Slika 1: Prikaz ikone „Metodološke upute – NOVO“ u korisničkom izborniku

2. Odrednice koje utječu na pravila računovodstvenih evidencija EU sredstava

Pravila za računovodstvene evidencije u Uputi razrađena su prema ulozi koju pojedini subjekti imaju u sustavu upravljanja i korištenja EU sredstava te ovisno o tome na čiji račun i na koji način Europska komisija doznačava EU sredstva.

2.1. Načini uplate EU sredstava od strane Europske komisije

Europska komisija EU sredstva može doznačiti na račun Državnog proračuna ili izravno na račun korisnika projekta i to kao predujam, kao unaprijed naplaćen prihod, kao refundaciju ili kao zajam. Navedeno ovisi o vrsti programa/fonda i načinu kako se programom/fondom upravlja.

Računovodstvene evidencije EU sredstava u Ministarstvu financija, Državnoj riznici koja vodi evidencije za državni proračun, kod programskih tijela nadležnih za ugovaranje i isplatu sredstava te korisnika projekta ovisi na čiji račun i na koji način Europska komisija uplaćuje EU sredstava.

2.2. Subjekti računovodstvenih evidencija EU sredstava unutar sustava opće države

Računovodstvene evidencije EU sredstava ovise o tome koji subjekt unutar opće države i u kojoj ulozi evidentira poslovne promjene u vezi EU sredstava. **Subjekti računovodstvenih evidencija mogu biti:**

- Državna riznica za državni proračun
- programska tijela nadležna za ugovaranje i isplatu sredstava
- korisnici projekata

Tablica 2: Računi na koje EK uplaćuje EU sredstva i načini uplate po programima / fondovima

Računi na koje EK može uplatiti EU sredstva i načini uplate		
Program / fond	Računi na koje EK uplaćuje EU sredstva	Načini uplate EU sredstava od strane EK
Mehanizam za oporavak i otpornost	Jedinstveni račun državnog proračuna	Predujam na početku provedbe programa za bespovratna sredstva
		Unaprijed naplaćen prihod temeljem ostvarenih pokazatelja
		Zajam
Programi koji se provode kroz podijeljeno upravljanje	Jedinstveni račun državnog proračuna	Predujam na početku provedbe programa gdje je primjenjivo
		Predujam na godišnjoj razini
		Refundacija troškova na temelju zahtjeva za plaćanje
ERASMUS + i Europske snage solidarnosti	Račun u poslovnoj banci Agencije za mobilnost i programe EU	Predujam na početku provedbe programa
		Jedan ili više predujma za vrijeme trajanja programa
		Završna isplata na kraju trajanja programa
EU projekti iz izravno upravljanih programa	Račun korisnika projekta	Predujam na početku provedbe projekta
		Jedan ili više predujmova/isplata za vrijeme trajanja projekta
		Refundacija na temelju zahtjeva za plaćanje
		Završna isplata na kraju trajanja projekta

www.tim4pin.hr

Korisnici projekata mogu biti različiti subjekti unutar i izvan općeg proračuna i u Uputi su dodatno razrađene kategorije korisnika projekata ovisno o tome je li korisnik projekta proračunski ili izvanproračunski korisnik državnog proračuna, posluje li preko jedinstvenog računa državnog proračuna ili preko vlastitog računa otvorenog u poslovnoj banci, je li korisnik projekta jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, te proračunski ili izvanproračunski korisnik jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave.

U Uputi su uvedene posebne oznake za subjekte računovodstvenih evidencija i za kategorije korisnika projekata radi lakšeg snalaženja u samoj Uputi te kreiranja „automatiziranih knjižnih obavijesti" iz informacijskih sustava za EU fondove.

S obzirom da računovodstvene evidencije programskog tijela nadležnog za ugovaranje i isplatu sredstava također ovise kojoj kategoriji korisnika projekta prenosi, odnosno isplaćuje bespovratna sredstva u Uputi su uvedene i oznake za programska tijela nadležna za ugovaranje i isplatu sredstava ovisno o kategoriji korisnika projekta kojem prijenosi odnosno isplaćuje bespovratna sredstva.

3. Temeljno načelo i sažetak pravila za računovodstvene evidencije EU sredstava

3.1. Primjena modificiranog načela nastanka događaja

Najznačajnija novost od 1. siječnja 2025. godine je da se računovodstvene evidencije EU sredstava za novo programsko razdoblje provode u skladu s punom primjenom modificiranog načela nastanka događaja na kojem se temelji proračunsko računovodstvo u javnom sektoru Republike Hrvatske.

Glavna karakteristika modificiranog računovodstvenog načela nastanka događaja, između ostalog, je da se prihodi priznaju u izvještajnom razdoblju u kojem su postali raspoloživi i pod uvjetom da se mogu izmjeriti (modificirana novčana osnova), a rashodi se priznaju na temelju nastanka poslovnog događaja (obveza) i u izvještajnom razdoblju na koje se odnose, neovisno o plaćanju (obračunska osnova).

Za prethodno programsko razdoblje, prihodi od EU pomoći iskazivali su se (skupina 63 Računskog plana) u istom izvještajnom razdoblju u kojem su nastali rashodi na teret EU financiranih projekata, neovisno o tome jesu li EU rashodi financirani iz sredstava EU predujma ili predfinancirani iz nacionalnih sredstava, a zatim refundirani iz EU proračuna. Priznavanje prihoda od EU pomoći (skupina 63 Računskog plana) po obračunskoj osnovi u proračunskom sustavu koji se temelji na modificiranom novčanom načelu otežavalo je planiranje, izvršavanje i upravljanje likvidnošću proračuna te zahtijevalo dodatne prilagodbe računovodstvenih podataka za planiranje i praćenje ostvarenja prihoda po novčanoj osnovi.

U proračunskom računovodstvu podaci o prihodima na obračunskoj osnovi osiguravaju se evidentiranjem potraživanja i obračunatih prihoda preko skupina 16 i 96 Računskog plana.

Za potrebe nositelja službene statistike u RH, iz računovodstvenih evidencija potrebno je osigurati podatke na obračunskoj osnovi (za rashode i prihode) za neutralizaciju EU tijekova na rezultat opće države iz nacionalnih sredstava.

Primjena modificiranog načela nastanka događaja uz obveznu evidenciju potraživanja i obračunatih prihoda osigurava podatke i za potrebe statistike (ostvareni prihodi od EU pomoći na obračunskoj osnovi preko skupine 96) i podatke za potrebe planiranja i izvršavanja proračuna na modificiranoj novčanoj osnovi (ostvareni prihodi preko skupina 63).

Od 1. siječnja 2025. godine **uvodi se obvezna bilančna evidencija**:

- potraživanja i obračunatih prihoda za pomoći od EU,
- potraživanja i obračunatih prihoda za pomoći temeljem prijenosa EU sredstava,
- obveza i obračunatih rashoda za pomoći temeljem prijenosa EU sredstava,
- prihoda od EU pomoći u izvještajnom razdoblju u kojem su postali raspoloživi i pod uvjetom da se mogu izmjeriti,
- prihoda od pomoći temeljem prijenosa EU sredstava u izvještajnom razdoblju u kojem su postali raspoloživi i pod uvjetom da se mogu izmjeriti,
- ispravka vrijednosti potraživanja za neprihvatljive troškove.

Podaci o obračunatim prihodima za EU pomoći na računima podskupine 963 koristit će se za neutralizaciju EU tijekova na rezultat višak/manjak iz nacionalnih sredstava.

Od 1. siječnja 2025. godine uvedena je i **obvezna izvanbilančna evidencija**:

- ukupno dodijeljenih alokacija po pojedinom programu, odnosno fondu i njihove realizacije temeljem podnesenih zahtjeva za plaćanje
- ukupno ugovorenih potraživanja, odnosno ukupno ugovorenih obveza temeljem potpisanih ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava i/ili Odluka o dodjeli bespovratnih sredstava te njihove realizacije temeljem podnesenih zahtjeva za nadoknadu sredstava (ZNS).

Podaci o ukupno odobrenim i iskorištenim alokacijama po pojedinom fondu, programu odnosno mehanizmu; ukupno ugovorenim obvezama, odnosno potraživanjima temeljem ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava i/ili odluka o dodjeli bespovratnih sredstava; o podnesenim i odobrenim zahtjevima za nadoknadu sredstava (ZNS); izuzetim i neprihvatljivim troškovima; podnesenim zahtjevima za plaćanje (ZP); odlukama o povratima sredstava i slično, postoje na razini analitičkih evidencija u informacijskim sustavima po pojedinim programima, odnosno fondovima, ali se u dosadašnjoj praksi nisu prenosili niti integrirali s računovodstvenim evidencijama.

Proširen obuhvat računovodstvenih evidencija EU sredstava ima za cilj da se kroz računovodstvo i financijske izvještaje osiguraju cjeloviti podaci za:

- **praćenje i upravljanje EU sredstvima iz novog programskog razdoblja,**
- **bolje planiranje likvidnosti proračuna**
- **neutralizaciju EU tijekova na rezultat ostvaren iz nacionalnih sredstava.**

3.3. Izvori financiranja

Novost je i primjena jedinstvenih oznaka izvora financiranja za EU sredstva za sve subjekte unutar općeg proračuna, s ciljem praćenja EU tijekova po programima/fondovima od uplate sredstava u državni proračun pa sve do utroška sredstava po prirodnoj vrsti troška kod korisnika projekta.

Posebnom Uputom Ministarstva financija iz svibnja 2025. godine (dalje u tekstu *Uputa za EU izvore financiranja*) određene su oznake izvora financiranja za EU sredstva koja se iz državnog proračuna prenose proračunskim i izvanproračunskim korisnicima državnog proračuna, jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave te proračunskim i izvanproračunskim korisnicima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

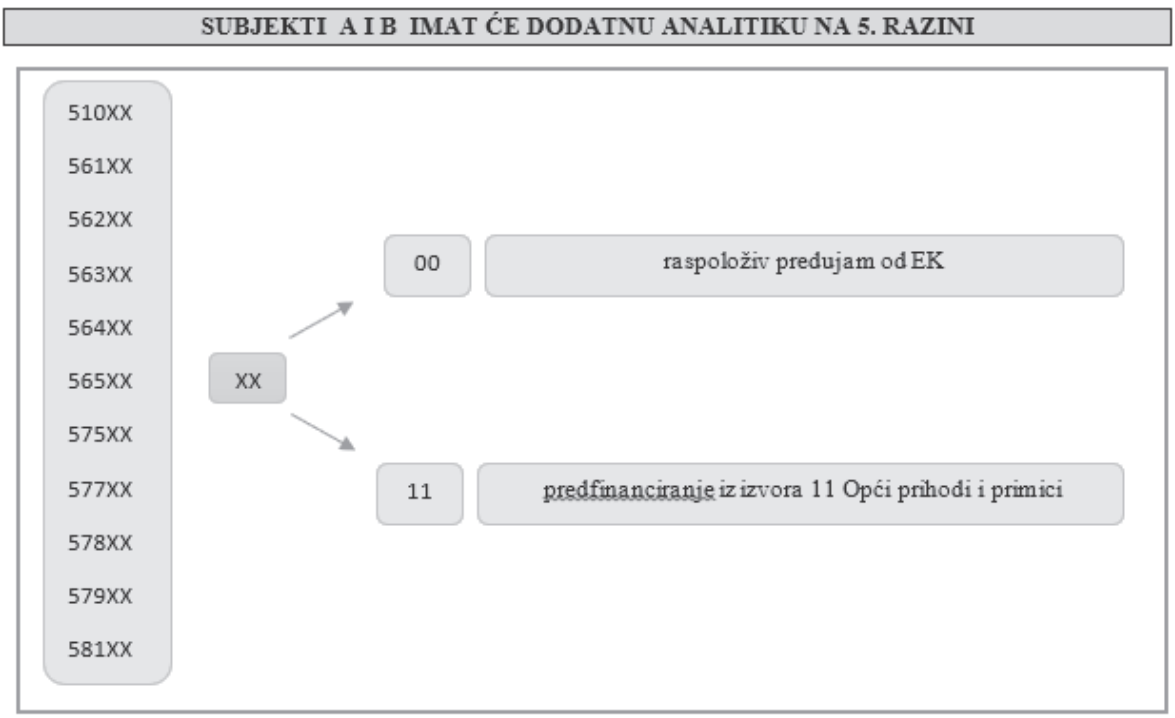
Oznake izvora financiranja po pojedinim EU fondu, programu odnosno mehanizmu iz navedene Upute sadržane su u Tablici 3.

Tablica 3: Oznake izvora financiranja za Mehanizam za opravak i otpornost, programe podijeljenog upravljanja i Programe Unije

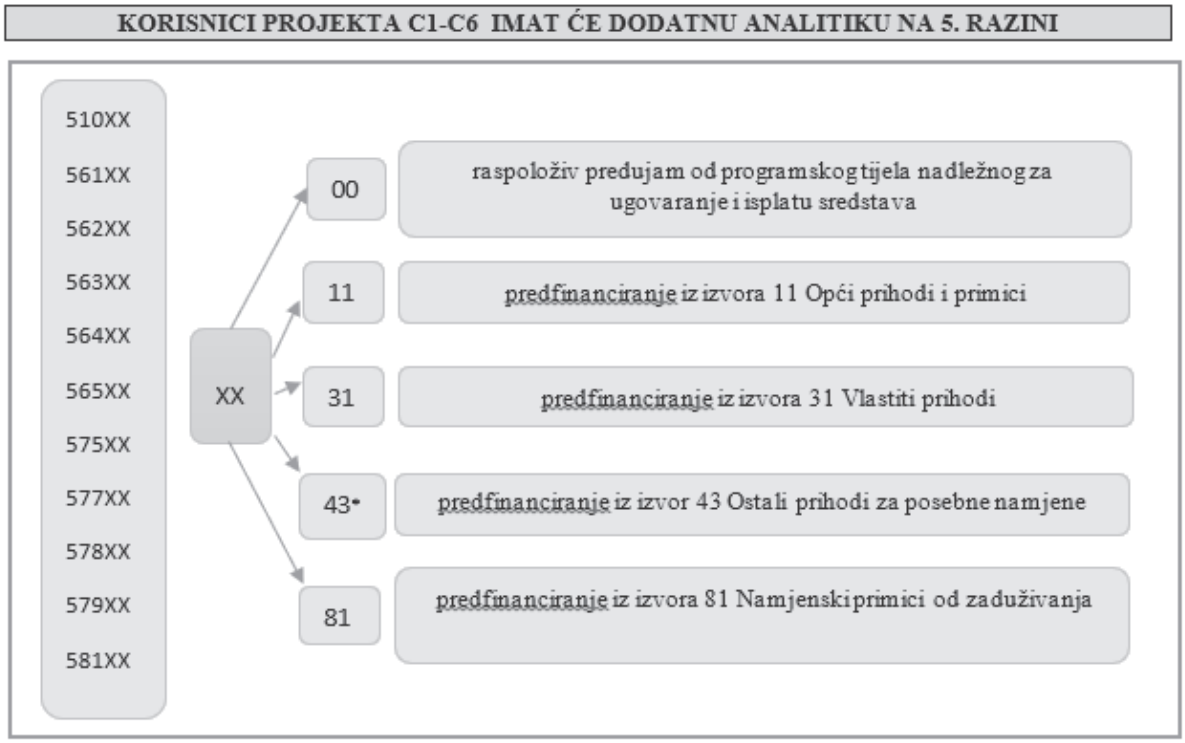
Fond/Program	Izvor financiranja
Mehanizam za oporavak i otpornost - bespovratna sredstva	581
Mehanizam za oporavak i otpornost - zajam	815
Europski socijalni fond plus	561
Kohezijski fond	562
Europski fond za regionalni razvoj	563
Fond za pomorstvo, ribarstvo i akvakulturu	564
Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj	565
Fond za azil, migracije i integraciju	575
Fond za unutarnju sigurnost	578
Fond za integrirano upravljanje granicama	579
Fond za pravednu tranziciju	577
Programi EU	510

Uputom za EU izvore financiranja određene su i dodatne analitičke razine u oznaci izvora financiranja kako je prikazano u Tablici 4., Tablici 5. i Tablici 6.

Tablica 4: Dodatna analitika u oznaci izvora financiranja za Mehanizam za oporavak i otpornost, programe podijeljenog upravljanja za subjekte A i B i Programe Unije

Tablica 5: Dodatna analitika u oznaci izvora financiranja za Mehanizam za oporavak i otpornost, programe podijeljenog upravljanja za korisnike projekta C1-C6 i Programe Unije

* u slučaju kada je namjena istovrsna zakonskim propisima

Dodatna analitika u oznaci izvora financiranja uvedena je kako bi se osigurale informacije jesu li troškovi EU projekata u trenutku nastanka, odnosno plaćanja, financirani iz sredstava predujma ili predfinancirani, a zatim refundirani.

Zaključno, oznake izvora financiranja za pomoći iz EU sredstava sastoje se od 5 znamenaka:

- prve tri znamenke prikazuju EU izvor financiranja po određenom EU fondu te su unaprijed zadane sukladno ugovoru/odluci o dodjeli bespovratnih sredstava
- druge dvije znamenke određuje sam korisnik EU projekta ovisno o tome koristi li predujam ili samostalno predfinancira troškove iz nekog drugog izvora financiranja (opći prihodi i primici, vlastiti prihodi, zajam…). Druge dvije znamenke koje odabire korisnik moraju biti usklađene sa izvorima financiranja iz kojih se predfinanciraju troškovi sukladno unificiranoj kodifikaciji.

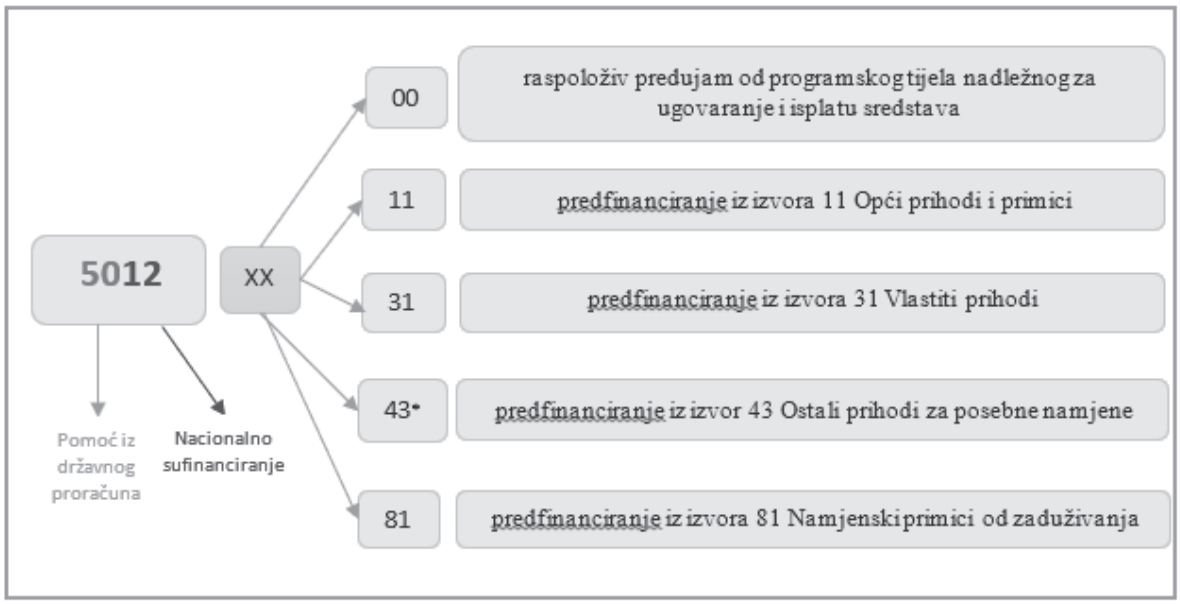
Korisnik projekta - izvanproračunski korisnik državnog proračuna, jedinica lokalne i područne lokalne (regionalne) samouprave, proračunski korisnik i izvanproračunski korisnik jedinica lokalne i područne lokalne (regionalne) samouprave za iznos nacionalnog sufinanciranja koji mu se doznačava iz državnog proračuna koristi oznaku izvora financiranja 5012 Pomoći kroz nacionalno sufinanciranje EU projekta.

Prve dvije znamenke (50) prikazuju da je korisnicima EU projekta doznačena pomoć iz državnog proračuna, a druge dvije znamenke (12) da je doznačena iz udjela nacionalnog sufinanciranje vezanog uz provođenje EU projekata.

Preostale dvije znamenke određuje sam korisnik EU projekta ovisno o tome koristi li raspoloživi predujam isplaćen iz državnog proračuna ili samostalno predfinancira troškove iz nekog drugog izvora financiranja (opći prihodi i primici, vlastiti prihodi, zajam…).

pitajcentar@tim4pin.hr

Tablica 6: Dodatna analitika u oznaci izvora financiranja za nacionalno sufinanciranje za korisnike projekta C3-C6

Korisnik projekta - izvanproračunski korisnik državnog proračuna, jedinica lokalne i područne lokalne (regionalne) samouprave, proračunski korisnik i izvanproračunski korisnik jedinica lokalne i područne lokalne (regionalne) samouprave za iznos koji im se doznačava iz državnog proračuna na teret primljenog zajma iz Mehanizma za oporavak i otpornost koriste oznaku izvora financiranja 50815 Pomoći kroz namjenski primitak od zaduživanja.

Primjena jedinstvenih oznaka izvora financiranja važna je za praćenje EU tijekova po programima, odnosno fondovima od uplate sredstava u državni proračun od strane EK (za Mehanizam za opravak i otpornost i programe podijeljenog upravljanja) pa sve do utroška sredstava po prirodnoj vrsti troška kod korisnika EU projekta.

Svi subjekti unutar općeg proračuna koji sudjeluju u provedbi, upravljanju i korištenju EU sredstava iz Mehanizma za opravak i otpornost, programa podijeljenog upravljanja i Programa Unije primjenjivat će jedinstvene oznake izvora financiranja navedene u tablicama 3., 4., 5. i 6.

Od 1. siječnja 2025. godine korisnici projekta financiranih iz Mehanizma za opravak i otpornost, programa podijeljenog upravljanja i Programa Unije, a koji su subjekti unutar opće države (izvanproračunski korisnici državnog proračuna; jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave te proračunski i izvanproračunski korisnici jedinica) prilikom izvještavanja o korištenju EU sredstava kroz financijske izvještaje koristit će oznake izvora financiranja iz Upute za EU izvore financiranja. Navedeno ne zahtijeva da se tijekom 2025. godine zamijene oznake izvora financiranja u računovodstvenim evidencijama kod korisnika projekta, bit će samo potrebno napraviti poveznice između oznaka izvora financiranja koje korisnici projekta koriste u svojem računovodstvu s oznakama izvora financiranja po kojem će se izvještavati za razdoblje od 1. siječnja 2025. godine.

Izmjenama i dopunama pravilnika koji uređuje financijsko izvještavanje u proračunskom računovodstvu propisat će se struktura i sadržaj financijskih izvještaja o korištenju EU sredstava po izvorima financiranja, razdoblje izvještavanja te rokovi za izvještavanje.

Oznake izvora financiranja iz Upute za EU izvore financiranja, koristit će se u planiranju i izvršavanju proračuna, odnosno financijskih planova počevši od proračunskog ciklusa za razdoblje 2026. - 2028..

Od 1. siječnja 2026. godine oznake izvora financiranja iz Upute za EU izvore financiranja koristit će se u računovodstvenim evidencijama.

Kako bi se u cijelosti pratili EU tijekovi, u računovodstvenim evidencijama EU sredstava primjenjivat će se izvori financiranja za evidencije:

- obveza za EU predujam uplaćen od strane EK,
- obveza za EU predujam uplaćen iz državnog proračuna,
- rashoda i izdataka u provedbi EU projekata,
- potraživanja i obračunatih prihoda za pomoći od EU,
- potraživanja i obračunatih prihoda za pomoći temeljem prijenosa EU sredstava,
- obveza i obračunatih rashoda za pomoći temeljem prijenosa EU sredstava,
- prihoda od EU pomoći.

3.3. Automatizirane knjižne obavijesti

S namjerom da se subjektima, obveznicima primjene Upute olakša vođenje novih računovodstvenih evidencija započelo se i s aktivnostima na izradi automatiziranih knjižnih obavijesti **iz informacijskih sustava koji podržavaju EU fondove (Mehanizam za opravak i otpornost te programe podijeljenog upravljanja). Primjena automatiziranih knjižnih obavijesti očekuje se u trećem kvartalu 2025.**

Automatizirane knjižene obavijesti generirat će se iz podataka koje korisnici projekta i programska tijela nadležna za

ugovaranje i isplatu te Državna riznica unose u navedene informacijske sustave, a sadržavat će podatke o iznosima i računima Računskog plana te oznakama izvora financiranja koje subjekti trebaju evidentirati u svojim računovodstvenim evidencijama, vezano za iznose:

- ukupno odobrenih alokacija sredstava po pojedinom programu, odnosno fondu,
- ukupno ugovorenih obveza, odnosno potraživanja temeljem sklopljenih ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava,
- isplaćenog predujma korisniku projekta,
- potraživanih bespovratnih sredstava po podnesenom ZNS-u,
- odobrenih potraživanih sredstava po odobrenom ZNS-u,
- izuzetih i/ili neprihvatljivih troškova po odobrenom ZNS-u,
- povrata temeljem izdanih odluka o povratima sredstava,
- podnesenih zahtjeva za plaćanje prema Europskoj komisiji.

Automatizirane knjižne obavijesti dostavljat će se kroz informacijske sustave koji podržavaju EU fondove (Mehanizam za opravak i otpornost i programe podijeljenog upravljanja) korisnicima projekta, programskim tijelima nadležnim za ugovaranje i isplatu sredstava te Državnoj riznici.

Svrha automatiziranih knjižnih obavijesti je da se računovodstvenim službama korisnika projekata i kod programskih tijela nadležnih za ugovaranje i isplatu sredstava olakša vođenje novih računovodstvenih evidencija i da se osigura usklađenost podataka dostupnih u analitičkim evidencijama po pojedinom fondu/programu s podacima iz računovodstvenih evidencija.

3.4. Potraživanja i obračunati prihodi od eu pomoći

Od 1. siječnja 2025. godine uvedena je obveza evidentiranja potraživanja i obračunatih prihoda za EU pomoći.

Razlikujemo:

a) potraživanja i obračunate prihodi od pomoći od institucija i tijela EU (odjeljci 1632 i 9632)
b) potraživanja i obračunate prihodi od pomoći temeljem prijenosa EU sredstava (odjeljci 1638 i 9638)

Podaci o obračunatim prihodima za EU pomoći na računima podskupine 963 koristit će se za neutralizaciju EU tijekova na rezultat višak/manjak iz nacionalnih sredstava, pa se posebno ističe važnost evidentiranja potraživanja i obračunatih prihoda.

a) Potraživanja i obračunati prihodi od pomoći od institucija i tijela EU (odjeljci 1632 i 9632)

Potraživanja i obračunate prihode od pomoći od institucije i tijela EU, na odjeljcima 1632 i 9632, evidentiraju samo oni subjekti kojima Europska komisija izravno doznačava sredstva na račun iz njihove nadležnosti, a to su:

- **Državni proračun** za Mehanizam za opravak i otpornost i programe podijeljenog upravljanja
- **Agencija za mobilnost i programe EU** za program ERASMUS+ i Europske snage solidarnosti
- **Korisnik projekta za EU projekte iz izravno upravljanih programa**

Potraživanja i obračunati prihodi evidentiraju se kada su nastali i plaćeni prihvatljivi troškovi u visini EU udjela u istima po izvoru financiranja (iznos EU sredstava).

Potraživanja i obračunati prihodi od pomoći od institucija i tijela EU zatvaraju se:

- po izvršenom obračunskom plaćanju sa sredstvima predujma ili unaprijed naplaćenog prihoda uplaćenog od strane Europske komisije (ako su sredstva predujma ili unaprijed naplaćenog prihoda raspoloživa)
- po uplati refundacije sredstava od strane Europske komisije

b) Potraživanja i obračunati prihodi od pomoći temeljem prijenosa EU sredstava (odjeljci 1638 i 9638)

Potraživanja i obračunate prihode od pomoći temeljem prijenosa EU sredstava, na odjeljcima 1638 i 9638 evidentiraju samo **korisnici projekta koji su subjekti unutar općeg proračuna i posluju preko vlastitih računa otvorenih u poslovnim bankama, izuzev korisnika projekta državnog proračuna koji posluju preko vlastitog računa otvorenog u poslovnoj banci** i kojima se iz državnog proračuna ili s računa Agencije za mobilnost i programe EU doznačavaju sredstva pomoći temeljem prijenosa EU sredstava.

Potraživanja i obračunate prihode od pomoći temeljem prijenosa EU sredstava korisnici projekta evidentiraju u visini potraživanih bespovratnih sredstava po podnesenom Zahtjevu za nadoknadom sredstava (ZNS) po izvornima financiranja (iznos EU sredstava i iznos nacionalnog sufinanciranja).

Potraživanja i obračunati prihodi od pomoći temeljem prijenosa EU sredstava zatvaraju se:

- po izvršenom obračunskom plaćanju sa sredstvima predujma uplaćenog iz državnog proračuna ili s računa Agencije za mobilnost i programe EU (ako su sredstava predujma raspoloživa)
- po uplati refundacije sredstava iz državnog proračuna ili s računa Agencije za mobilnost i programe EU

3.5. Priznavanje prihoda od eu pomoći

Od 1. siječnja 2025. godine prihodi od EU pomoći priznaju se i iskazuju prema modificiranom načelu nastanka događaja, što znači da se prihodi od EU pomoći priznaju u izvještajnom razdoblju u kojem su postali raspoloživi i pod uvjetom da se mogu izmjeriti.

Razlikujemo prihode od:

a) Pomoći od institucija i tijela EU (podskupina 632)
b) Pomoći temeljem prijenosa EU sredstava (podskupina 638)

a) Pomoći od institucija i tijela EU (podskupina 632)

Prihode od pomoći od institucija i tijela EU, na podskupini 632 mogu evidentirati i iskazati **samo oni subjekti kojima Europska komisija izravno doznačava EU sredstva na račun iz njihove nadležnosti,** odnosno isti oni subjekti koji mogu evidentirati potraživanja i obračunate prihode od institucija i tijela EU na odjeljcima 1632 i 9632. Navedeno znači, da prihode na računima podskupine 632 iskazuju:

- **Državni proračun** za Mehanizam za opravak i otpornost i programe podijeljenog upravljanja za koja Europska komisija izravno doznačava sredstva na jedinstveni račun državnog proračuna
- **Agencija za mobilnost i programe EU** za program ERASMUS+ i Europske snage solidarnosti, za koje Europska komisija izravno doznačava sredstava na račun Agencije za mobilnost i programe EU
- **Korisnik projekta za EU projekte iz izravno upravljanih programa** za koje Europska komisija izravno doznačava sredstva na račun korisnika projekta

Prihodi od pomoći od institucija i tijela EU priznaju se u izvještajnom razdoblju u kojem su postali raspoloživi i pod uvjetom da se mogu izmjeriti, odnosno ovi se prihodi priznaju:

- po izvršenom obračunskom plaćanju sa sredstvima predujma ili unaprijed naplaćenog prihoda uplaćenog od strane Europske komisije (ako su sredstva predujma ili unaprijed naplaćenog prihoda raspoloživa)
- po uplati refundacije sredstava od strane Europske komisije

b) Pomoći temeljem prijenosa EU sredstava (podskupina 638)

Prihode od pomoći temeljem prijenosa EU sredstava na podskupini 638 mogu evidentirati i iskazati samo **korisnici projekta koji su subjekti unutar općeg proračuna i posluju preko vlastitih računa otvorenih u poslovnim bankama, izuzev korisnika projekta državnog proračuna koji posluju preko vlastitog računa otvorenog u poslovnoj banci** i kojima se iz državnog proračuna ili s računa Agencije za mobilnost i programe EU doznačavaju sredstva pomoći temeljem prijenosa.

Prihodi od pomoći temeljem prijenosa EU sredstava priznaju se u izvještajnom razdoblju u kojem su postali raspoloživi i pod uvjetom da se mogu izmijeniti, odnosno ovi se prihodi priznaju:

- po izvršenom obračunskom plaćanju sa sredstvima predujma uplaćenog iz državnog proračuna ili s računa Agencije za mobilnost i programe EU (ako su sredstava predujma raspoloživa)
- po uplati refundacije sredstava iz državnog proračuna ili s računa Agencije za mobilnost i programe EU

3.6. Obveze i obračunati rashodi te rashodi za pomoći temeljem prijenosa EU sredstava

Od 1. siječnja 2025. godine programska tijela nadležna za ugovaranje i isplatu sredstava imaju obvezu evidentiranja obračunatih rashoda i obveza za pomoći temeljem prijenosa EU sredstava na **računima odjeljaka obračunatih rashoda 9367 i 9368 te obveza 2368.**

Programsko tijelo nadležno za ugovaranje i isplatu sredstava temeljem podnesenog, odnosno zaprimljenog ZNS-a evidentira obračunate rashode i obveze za pomoći temeljem prijenosa EU sredstava u visini potraživanih bespovratnih sredstava po podnesenom ZNS-u po izvorima financiranja (iznos EU sredstava i iznos nacionalnog sufinanciranja).

Obveze za pomoći temeljem prijenosa EU sredstava zatvaraju se temeljem odobrenog ZNS-a u visini ukupno odobrenih potraživanih sredstava po izvorima financiranja (EU sredstva i nacionalno sufinanciranje) i to:

- prijebojem sa sredstvima prethodno isplaćenog predujma iz državnog proračuna (obračunsko plaćanje)
- isplatom sredstava iz državnog proračuna (novčano plaćanje)

Trenutkom zatvaranja obveze, zatvaraju se i obračunati rashodi za pomoći temeljem prijenosa EU sredstava na računima odjeljaka 9367 i/ili 9368 uz istovremeno iskazivanje rashoda za pomoći temeljem prijenosa EU sredstava na računima odjeljaka 3681 i/ili 3682 po izvorima financiranja (iznos EU sredstava i iznos nacionalnog sufinanciranja).

3.7. Ispravak vrijednosti potraživanja i obračunatih prihoda od pomoći temeljem prijenosa EU sredstava za neprihvatljive troškove i otpis potraživanja

Od 1. siječnja 2025. godine korisnici projekata iz programa Mehanizama za opravak i otpornost i programa podijeljenog upravljanja imaju obvezu računovodstvenog evidentiranja ispravka vrijednosti potraživanja i obračunatih prihoda za pomoći temeljem prijenosa EU sredstava za iznos neprihvatljivog troška koji je utvrđen prilikom kontrole podnesenog ZNS i iskazan na odobrenom ZNS.

Korisnici projekta za iznos neprihvatljivog troška po odobrenom ZNS evidentiraju smanjenje obračunatih prihoda za pomoći temeljem prijenosa EU sredstava na računima odjeljka 9638 uz istovremeno evidentiranje ispravka vrijednosti potraživanja za pomoći iz EU na računu 16913. Za iznos neprihvatljivog troška utvrđenog u istoj godini u kojoj je trošak nastao, korisnik projekta stornira rashod s izvora financiranja EU i nacionalnog sufinanciranja te prenosi na izvor financiranja vlastitih prihoda ili opći prihodi i primici.

Otpis potraživanja korisnici projekta provode zatvaranjem potraživanja za pomoći temeljem prijenosa EU sredstava na računu odjeljka 1638 i zatvaranjem računa ispravka vrijednosti 16913 temeljem odobrenog završnog ZNS-a.

3.8. Rashodi i obveze za provedbu projektnih aktivnosti

Rashode i obveze za provedbu projektnih aktivnosti evidentiraju korisnici projekta u trenutku nastanka obveze, odnosno temeljem zaprimljenih računa za isporučenu

robu, radove i usluge. Rashodi se evidentiraju na računima razreda 3 i 4 Računskog plana po prirodnoj vrsti troška i po izvorima financiranja. Prilikom evidentiranja rashoda, ukupan iznos računa za koji se terete rashodi raspoređuje se po izvorima financiranja primjenom postotaka financiranja i sufinanciranja utvrđenih ugovorom o dodjeli bespovratnih sredstava i/ili odlukom o dodjeli bespovratnih sredstava (postotak financiranja iz EU sredstava, postotak nacionalnog sufinanciranja i postotak učešća korisnika projekta).

Svi subjekti unutar općeg proračuna koji sudjeluju u provedbi, upravljanju i korištenju EU sredstava iz Mehanizma za opravak i otpornost, programa podijeljenog upravljanja i Programa Unije primjenjivat će jedinstvene oznake izvora financiranja na način i u rokovima kako je opisano u točki 3.2.

3.9. Povrati sredstava u državni proračun

U slučaju utvrđenih neprihvatljivih troškova, za koje su prethodno isplaćena sredstva korisniku projekta, programsko tijelo nadležno za ugovaranje i isplatu sredstava donosi Odluku o povratu sredstava. Korisnik projekta koji posluje preko vlastitog računa otvorenog u poslovnoj banci povrat sredstava može izvršiti:

- prijebojem neprihvatljivog troška s potraživanim iznosom prihvatljivog troška po odobrenom ZNS-u na istom projektu
- prijebojem neprihvatljivog troška s potraživanim iznosom prihvatljivog troška po odobrenom ZNS-u na drugom projektu ugovorenom s istim programskim tijelom za ugovaranje i isplatu sredstava
- uplatom sredstava u državni proračun.

Povrat sredstava u državni proračun za troškove za koje je naknadno utvrđeno da su neprihvatljivi može biti:

a) u istoj godini u kojoj su nastali neprihvatljivih troškovi
b) u godini nakon godine u kojoj su nastali neprihvatljivi troškovi

a) Povrat sredstava u istoj godini u kojoj su nastali neprihvatljivi troškovi

Kada se Odlukom o povratu sredstava zahtjeva povrat sredstava u državni proračun u istoj godini u kojoj su nastali neprihvatljivi troškovi, provode se računovodstvene evidencije kako slijedi u nastavku.

Korisnik projekta koji posluje preko vlastitog računa temeljem Odluke o povratu sredstava za iznos povrata evidentira obvezu za povrat sredstava u državni proračun na računu 23954 i stornira prihode od pomoći temeljem prijenosa EU sredstava na odjeljku 6381 ili 6382. Za iznos povrata sredstava stornira rashode s izvora financiranja EU sredstava i nacionalno sufinanciranje i prenosi rashode na izvor financiranja vlastiti prihodi i/ili opći prihodi i primici. Za iznos povrata sredstava stornira zatvorena potraživanja i obračunate prihode od pomoći temeljem prijenosa EU sredstava na odjeljcima 9638 i 1632 te provodi ispravak vrijednosti potraživanja.

Obvezu za povrat sredstava u državni proračun zatvara prijebojem s potraživanim iznosom bespovratnih sredstava po sljedećem odobrenom ZNS-u (obračunsko plaćanje) ili uplatom sredstava u državni proračun (novčano plaćanje).

Programsko tijelo nadležno za ugovaranje i isplatu sredstava temeljem Odluke o povratu sredstava za iznos povrata sredstava evidentira potraživanje od korisnika projekta za povrat sredstava u državni proračun i istovremeno obvezu prema državnom proračunu za povrat sredstava. Za iznos povrata sredstava stornira rashode za pomoći temeljem prijenosa EU sredstava na podskupini 368 i prihode iz nadležnog proračuna za financiranje redovne djelatnosti proračunskog korisnika na podskupini 671.

Potraživanje od korisnika projekta i obvezu prema državnom proračunu zatvara temeljem izvršenog prijeboja s obvezom za isplatu bespovratnih sredstava po sljedećem odobrenom ZNS-u (obračunsko plaćanje) ili izvršene uplate sredstava od korisnika projekta u državni proračun.

Državna riznica temeljem Odluke o povratu sredstava evidentira potraživanje za povrat sredstava u državni proračun od programskog tijela nadležnog za ugovaranje i isplatu sredstava te stornira rashod u podskupini 367.

Ako su prethodno zatvorena potraživanja i obračunati prihodi od pomoći od institucija i tijela EU i priznati prihodi (kroz obračunsko plaćanje sa sredstvima EU predujma ili unaprijed naplaćenog prihoda) za iznos povrata sredstava:

- stornira zatvorena potraživanja i obračunate prihode na odjeljcima 1632 i 9632 te provodi ispravak vrijednosti potraživanja
- stornira zatvoreni iznos obveze za EU predujam (račun 27511) ili unaprijed naplaćenog prihoda (račun 29211) te priznatih prihoda za pomoći od institucija i tijela EU na podskupini 632.

Državna riznica zatvara potraživanje od programskog tijela nadležnog za ugovaranje i isplatu sredstava temeljem izvršenog prijeboja s obvezom za isplatu sredstava korisniku projekta po sljedećem odobrenom ZNS-u (obračunsko plaćanje) ili izvršene uplate sredstava od korisnika projekta u državni proračun.

b) Povrat sredstava u godini nakon godine u kojoj su nastali neprihvatljivi troškovi

Kada se Odlukom o povratu sredstava zahtjeva povrat sredstava u državni proračun u godini nakon godine u kojoj su nastali neprihvatljivi troškovi, provode se računovodstvene evidencije kako se slijedi u nastavku.

Korisnik projekta koji je subjekt unutar općeg proračuna temeljem Odluke o povratu sredstava evidentira obvezu za povrat sredstava u državni proračun (račun 23954) i rashode za povrat (račun 32999) na teret vlastitih izvora financiranja, a ako nema vlastitih izvora financiranja na teret općih prihoda i primitaka. Obvezu za povrat sredstava u državni proračun zatvara prijebojem s potraživanim iznosom po nekom od sljedećih odobrenih ZNS-a (obra-

čunsko plaćanje) ili uplatom sredstava u državni proračun (novčano plaćanje).

Programsko tijelo nadležno za ugovaranje i isplatu sredstava temeljem Odluke o povratu sredstava evidentira potraživanje od korisnika projekta za povrat sredstava u državni proračun i istovremeno obvezu prema državnom proračunu za povrat sredstava.

Programsko tijelo nadležno za ugovaranje i isplatu sredstava zatvara obvezu prema državnom proračunu istovremeno kada i zatvara potraživanje od korisnika projekta bilo temeljem izvršenog prijeboja s obvezom za isplatu sredstava korisniku projekta po nekom od sljedećih odobrenih ZNS-a (obračunsko plaćanje) ili temeljem izvršene uplate povrata sredstava u državni proračun od strane korisnika projekta (novčano plaćanje).

Državna riznica temeljem Odluke o povratu sredstava evidentira potraživanje za povrat sredstava u državni proračun od programskog tijela nadležnog za ugovaranje i isplatu sredstava. Ako je u prethodnom razdoblju u državnom proračunu priznat prihod od pomoći od institucija i tijela EU na podskupini 632 kroz obračunsko plaćanje sa sredstvima EU predujma ili unaprijed naplaćenih prihoda te su zatvorena potraživanja i obračunati prihodi, za iznos povrata sredstava evidentira:

- ispravak rezultata poslovanje – ispravci iz prethodnih razdoblja
- povrat sredstava na račun obveza za EU predujmove (odobrenje računa 27511) ili povrat sredstava na račun unaprijed naplaćenih prihoda (odobrenje računa 29211)
- storniranje zatvorenih potraživanja i obračunatih prihoda za pomoći od institucija i tijela EU na odjeljcima 1632 i 9632 te provodi ispravak vrijednosti potraživanja i otpis potraživanja po završnom ZNS-u.

Državna riznica zatvara potraživanje za povrat sredstava nakon što programsko tijelo nadležno za ugovaranje i isplatu sredstava provede prijeboj potraživanja od korisnika projekta s obvezom za isplatu sredstava po sljedećem odobrenom ZNS-u ili nakon što korisnik projekta uplati povrat sredstava u državni proračun. Za izvršen povrat sredstava u državni proračun u godini nakon godine u kojoj su nastali neprihvatljivi troškove priznaje se prihod u državnom proračunu na računu 68311.

3.10. Povrat sredstava u proračun eu

Europska komisija može zahtijevati povrat sredstava u proračun EU u slučaju naknadno utvrđenih neprihvatljivih troškova i/ili u slučaju neutrošenih sredstava predujma i to od:

- korisnika projekta izravno upravljanih projekata
- programskih tijela nadležnih za slanje zahtjeva za plaćanje EK za programe kojima se podijeljeno upravlja

Neprihvatljivi troškovi mogu se utvrditi tijekom provedbe programa i/ili po završetku programa, a povrat sredstava u proračun EU provodi se:

- prijebojem, odnosno umanjenjem potraživanog iznosa prilikom slanja zahtjeva za plaćanje Europskoj komisiji
- uplatom sredstava u proračun EU.

U slučaju kada Europska komisija zahtijeva povrat sredstava u proračun EU za programe kojima se podijeljeno upravlja, rashode i obvezu za povrat sredstava iz državnog proračuna u proračun EU evidentira Državna riznica.

Državna riznica obvezu za povrat sredstava u proračun EU zatvara prijebojem s potraživanim iznosom prilikom slanja zahtjeva za plaćanje Europskoj komisiji ili prilikom uplate sredstava u proračun EU.

U slučaju kada Europska komisija zahtijeva povrat sredstava u proračun EU od korisnika projekta izravno upravljanih projekata, korisnik projekta evidentira rashode i obvezu za povrat sredstava u proračun EU.

4. Elimininacije u konsolidaciji financijskih izvještaja općeg proračuna i neutralizacija EU tijekova

U konsolidaciji financijskih izvještaja općeg proračuna (Izvještaji o prihodima i rashodima, primicima i izdacima te Bilance) eliminiraju se računi na kojima se evidentiraju:

- prijenosi EU sredstava iz državnog proračuna do korisnika projekta *(računi podskupina 367 i 671 te 368 i 638)*
- međusobne obveze i potraživanja te obračunati rashodi i obračunati prihodi vezano za pomoći temeljem prijenosa EU sredstava i sredstava nacionalnog sufinanciranja između subjekta opće države koji posluju preko različitih poslovnih računa *(računi odjeljaka 1638 i 2368 te 9368 i 9638)*

Nakon provedenih eliminacija u konsolidiranom financijskom izvještaju općeg proračuna ostaje:

- **iz financijskog izvještaja državnog proračuna:**
  - Prihodi od pomoći od EU → podskupina **632** Pomoći od međunarodnih organizacija te institucija i tijela EU (po modificiranoj novčanoj osnovi)
  - Obračunati prihodi od pomoći od EU → odjeljak **9632** Obračunati prihodi od pomoći od međunarodnih organizacija te institucija i tijela EU (po obračunskoj osnovi)
- **iz financijskog izvještaja korisnika projekta**:
  - Rashodi projekata financiranih iz EU sredstava → razred **3** Rashodi poslovanja i razred **4** Rashodi za nabavu nefinancijske imovine financirani iz EU sredstava

Za Mehanizam za opravak i otpornost i programe podijeljenog upravljanja za koje Europska komisija doznačava sredstva na račun državnog proračuna, u izvještajnom razdoblju u visini EU udjela u nastalim i odobrenim prihvatljivim troškovima kod korisnika projekta, Državna riznica evidentira potraživanje za prihode od EU pomoći od institucija i tijela EU (odjeljak 1632) i obračunate prihode od EU pomoći od institucija i tijela EU (odjeljak 9632) po izvorima financiranja.

Iznos evidentiranog potražnog prometa na računima u odjeljcima 9632 Obračunati prihodi od pomoći od institucija i tijela EU u izvještajnom razdoblju predstavlja iznos obračunatih prihoda s kojim se neutralizira iznos nastalih i odobrenih prihvatljivih troškova (EU dio) iz EU financiranih projekata kod korisnika projekta.

Nakon provedenih eliminacija u konsolidiranom financijskom izvještaju općeg proračuna ostaju na razini Državnog proračuna obračunati prihodi od pomoći od EU (odjeljak 9632) po obračunskoj osnovi, a na razini korisnika projekta rashodi po prirodnim vrstama i po EU izvorima financiranja (razred 3 i 4).

Korisnici projekata iz izravno upravljanih programa u visini EU udjela u nastalim prihvatljivim troškovima evidentiraju potraživanje za prihode od pomoći od institucija i tijela EU (odjeljak 1632) i obračunate prihode od pomoći od institucija i tijela EU (odjeljak 9632) po izvoru financiranja.

Iznos evidentiranog potražnog prometa na računima u odjeljcima 9632 Obračunati prihodi od pomoći od institucija i tijela EU u izvještajnom razdoblju predstavlja iznos obračunatih prihoda s kojim se neutralizira iznos nastalih prihvatljivih troškova kod korisnika projekta (EU dio) izravno upravljanih programa.

5. Zaključak

Daljnji razvoj računovodstvenih evidencija potreban je kako bi se ispunili sve složeniji zahtjevi upravljanja EU sredstvima iz novog programskog razdoblja. Proširen obuhvat računovodstvenih evidencija i daljnja integracija s analitičkim evidencijama, ima za cilj da računovodstvene evidencije sadrže sveobuhvatne podatke za potrebe boljeg praćenja i upravljanja EU sredstvima, planiranja likvidnosti proračuna i neutralizacije EU tijekova na rezultat ostvaren iz nacionalnih sredstava.

U skladu s time pripremljena je nova Uputa za računovodstveno evidentiranje sredstava Europske unije, koja sadrži razradu pravila za računovodstvene evidencije poslovnih promjena u vezi upravljanja i korištenja EU sredstava koja su na raspolaganju Republici Hrvatskoj u programskom razdoblju 2021. – 2027. Riječ je o više od 20,96 milijardi eura iz različitih programa, fondova, odnosno mehanizama.

